

Ang Reperendum sa Tinig ng Aborihinal at Torres Strait Islander

Malapit nang hilingang bumoto sa isang Reperendum ang mga botanteng Australyano. Itatanong sa Reperendum kung dapat magkaroon sa Konstitusyon ng Tinig ng Aborihinal at Torres Strait Islander sa Parlyamento. Ang Parlyamento ang lupon na gumagawa ng mga batas para sa Australya.

Ang Tinig sa Parlyamento?

Ang Tinig ay isang paraan para payuhan ng mga Taong Aborihinal at Torres Strait Islander ang Gobyerno tungkol sa mga batas na umaapekto sa kanila. Ang pagsulat ng Tinig sa Konstitusyon ay mangangahulugan na ang Tinig ay magkakaroon ng permanenteng tungkulin sa pagbibigay ng payo sa Gobyerno tungkol sa mga isyu na umaapekto sa mga Taong Aborihinal at Torres Strait Islander. Ang Tinig sa Parlyamento ay magiging isang oportunidad para kilalanin sa konstitusyon ang mga Taong Aborihinal at Torres Strait Islander at para kilalanin at ipagdiwang ang kanilang kultura.

Bakit humihiling ng Tinig sa Parlyamento ang mga Taong Aborihinal at Torres Strait Islander?

Sa loob na ng halos 100 taon, ang mga Taong Aborihinal at Torres Strait Islander ay humihiling na sila ay kilalanin ng Gobyerno. Ang mga Taong Aborihinal at Torres Strait Islander ang siyang may pinakamahusay na kaalaman sa kanilang mga komunidad at kultura. Alam nila ang mga pinakamahusay na solusyon upang matugunan ang mga paghamong kinakaharap ng kanilang mga komunidad na maaaring makalikha ng mas makatarungan, mas patas na karanasan para sa mga Taong Aborihinal at Torres Strait Islander.

Ang gagawin ng Tinig sa Parlyamento?

Pakikilingan ng Tinig ang payo mula sa mga Taong Aborihinal at Torres Strait Islander tungkol sa mga bagay na nakakaapekto sa kanilang buhay, upang makagawa ang Gobyerno ng mas mabuting mga desisyon na makakabuti sa mga Taong Aborihinal at Torres Strait Islander.

Sino ang kakatawan sa Tinig sa Parlyamento?

Ang Tinig ay bubuuin ng isang grupo ng mga Taong Aborihinal at Torres Strait Islander mula sa bawat estado at teritoryo kabilang ang mga malalayong pook (remote areas). Ang mga kinatawan ay pipiliin ng mga Taong Aborihinal at Torres Strait Islander sa kanilang lokal na pook.

Kinunsulta ba ang mga Taong Aborihinal at Torres Strait Islander tungkol sa Tinig sa Parlyamento?

Libu-libong mga Taong Aborihinal at Torres Strait Islander ang nagbigay ng payo kung bakit kailangan ang Tinig at kung paano ito dapat gumana sa maraming taon. Mahigit 80% ng mga Taong Aborihinal at Torres Strait Islander ay sumusuporta sa Tinig sa Parlyamento.

Ang sinasabi ng mga dalubhasa sa batas?

Ang mga abogado ng konstitusyon kabilang ang mga kumakatawan sa Pamahalaang Pederal ay nagsabi na ang Tinig ay matatag ayon sa batas at gagawin nitong mas mahusay ang ating sistema ng pamahalaan.

Makagagawa ba ng mga batas ang Tinig?

Hindi. Walang kapangyarihan ang Tinig para gumawa ng mga batas. Magbibigay lamang ito ng payo sa mga bagay na umaapekto sa mga Taong Aborihinal at Torres Strait Islander.

Ang itatanong sa Reperendum para sa Tinig ng Aborihinal at Torres Strait Islander?

“Isang Panukalang Batas: upang baguhin ang Konstitusyon para kilalanin ang Mga Taong Aborihinal at Torres Strait Islander ng Australya sa pamamagitan ng pagtatatag ng Tinig ng Aborihinal at Torres Strait Islander. Sang-ayon ka ba sa panukalang pagbabagong ito?”

Paano ako boboto sa Reperendum?

Ang mga reperendum ay katulad ng mga eleksyon. Bibigyan ka ng balota na nakasaad ang tanong na nasa itaas at kailangan mong isulat sa Ingles ang 'YES' (OO) o 'NO' (HINDI) para mabilang ang iyong boto. Kung isusulat mo ang 'YES', ibig sabihin ay sang-ayon ka na dapat magkaroon ng tinig ang mga Taong Aborihinal at Torres Strait Islander tungkol sa mga bagay na nakakaapekto nang direkta sa kanila.

Ano ang mangyayari kung mayorya ng mga tao ay boboto ng YES (OO)?

Kung mayorya ng mga tao ay boboto ng Yes para sa Tinig, kukunsultahin ng Gobyerno ang mga Taong Aborihinal at Torres Strait Islander upang tapusin ang disenyo at maaprubahan ang nauugnay na mga batas para maitatag ang Tinig.

Ano ang mangyayari kung mayorya ng mga tao ay boboto ng NO (HINDI)?

Kung mayorya ng mga tao ay boboto ng 'No', walang magbabago. Ang mga isyung kinakaharap ng mga Taong Aborihinal at Torres Strait Islander ay magpapatuloy. Ang pagboto ng 'No' ay nangangahulugang boboto ka ng Hindi sa Tinig, walang alternatibo upang suportahan ang mga Taong Aborihinal at Torres Strait Islander sa Reperendum na ito.

Saan ako makakakuha ng karagdagang impormasyon?

Karagdagan
impormasyon

www.lwb.org.au

